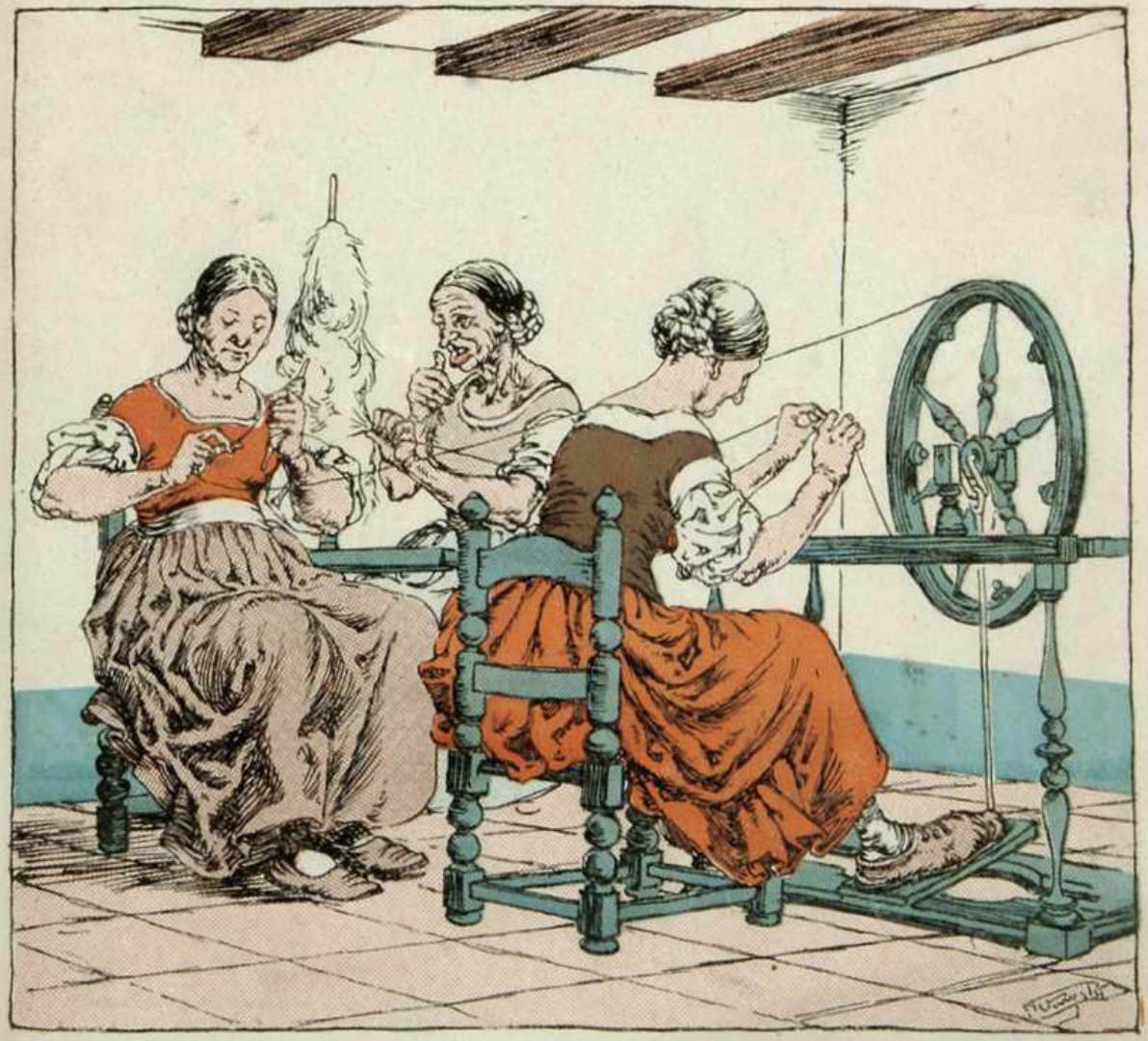
Any I | Dijous 31 de desembre de 1925 | Núm. 6

LA NURI

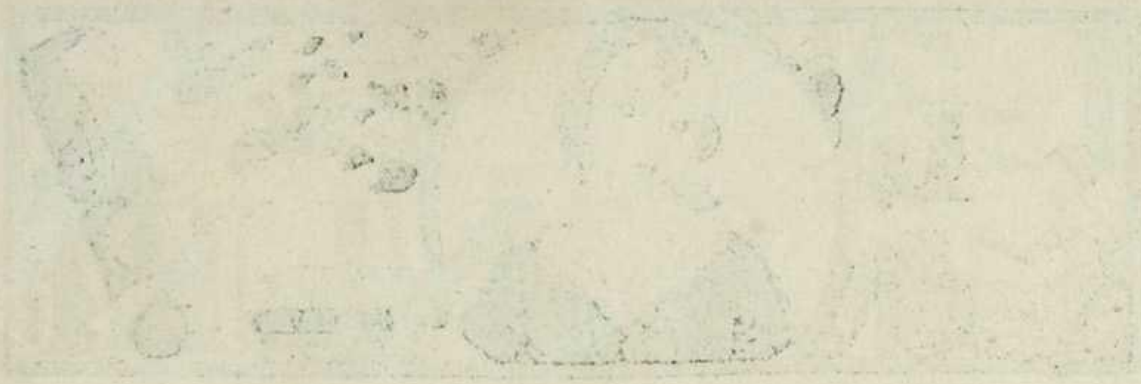
REVISTA PER A NOIES

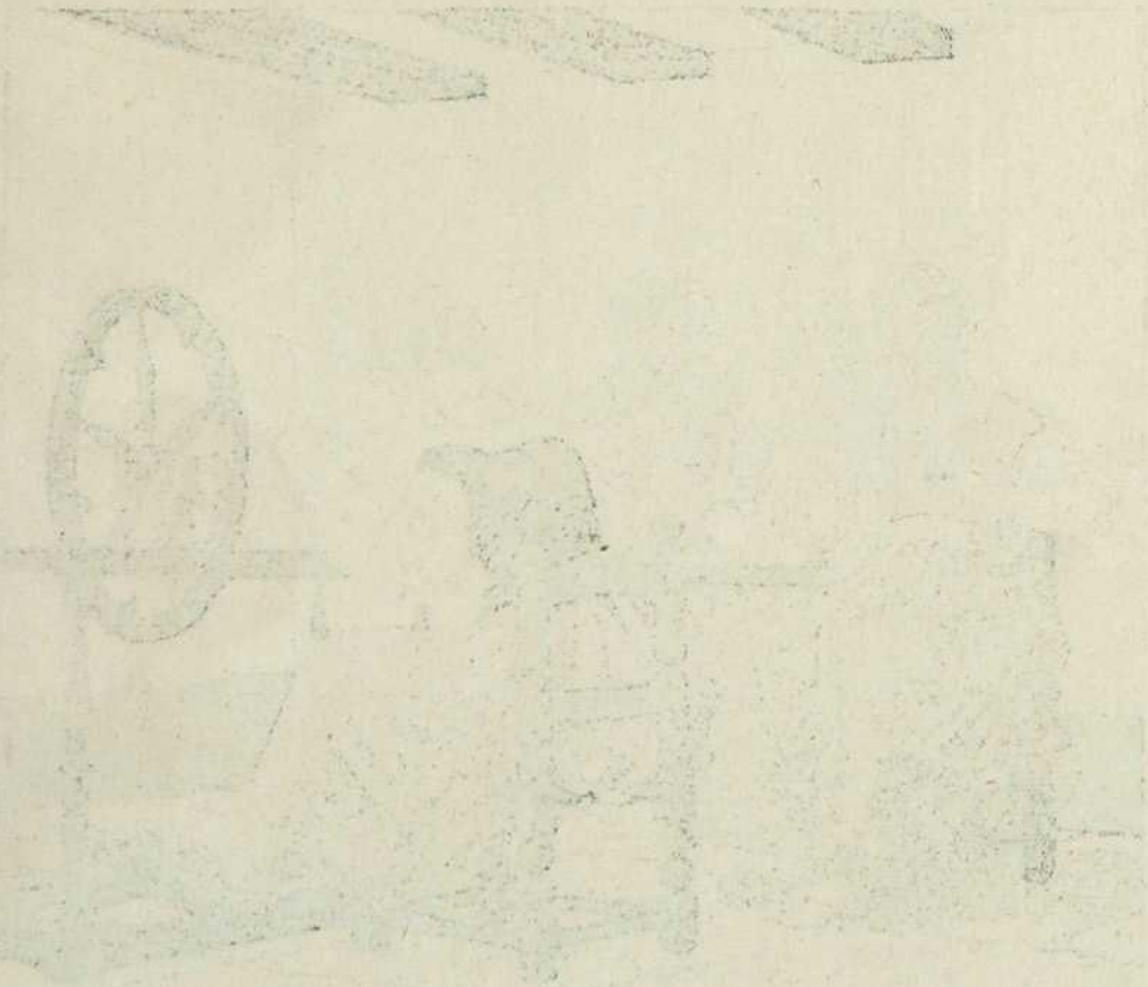
20 pàgs. | Redacció i administració: Canuda, 11, 1.—Barcelona | 20 cènts.

LES FILADORES MISTERIOSES

...hi quedaren installades, davant, cada una de la seva filosa.

LA NURI
REVISTA PER A LES NOIES
Redacció i Administracio: Canuda, 11 - Barcelona

L'ANY NOU

L'alba és l'hora meva... i heus ací que sento una veu dolça, petita i fonda que em diu: «Flor de Neu», desperta't, que ve l'alba... no saps? Es la primera del mes i de l'any; és tota primícies, i ens duu la incògnita de 365 dies...»

Ah! Sí?... Ah, veueta entremaliada! Ets com un sospir... abans de la claror matinera d'aquest fredíssim primer de gener de 1926... L'Any Nou! Ell ens amaga el seu destí, de benaurança, de tristors, o malastruguesa! Qui ho endevinarà, tan aviat? Si en són d'insospitats els esdeveniments... i els canvis més transcendentals, que en són de misteriosos! Llavors, com podríem sorprendre la importància llur?...

Hom no pot defensar-se del pressentiment més o menys lògic; però del perill de l'esdevenidor, no en sentim encara l'escomesa...

Aquells qui han sofert, beneeixen la fi de l'any com un terme illusori de llurs angoixes i treballs; la gent feliç no s'explica la raó d'una invasora melangia qui els sopta, qui els corprèn!...

L'any inèdit ha trucat a les portes del Temps, com un infantó qui duu les mans feixugues de presentalles...

El seu nom serà de quatre xifres. No sembla cabalístic, aquest 26 vulgarissim... després del número 1, àrbitre del món; unitat del número 9, qui conté el 3 silogístic, les figures apocalíptiques i la seva essència numèrica; no obstant, 1926 és un guarisme desconegut, i per tal queda subjecte a totes les possibilitats imprevistes...

Com haurem d'acollirlo, si oculta, com una altra Càbala, les seves intensions?...

Fem-li un acolliment serè, joiós; l'optimisme és un bon presagi i crea l'ambient propici a la vostra felicitat; com el pessimisme ens predisposa a l'experiència trista... sense consol!...

... ...

Esblaimada i freda, ja ve l'alba pels camins del cel; ja el meu esguard muntanyenc, que albira totes les llunyanies, veu les carenes, els cimalls, i les contrades blanques de neu...

No hi és La Nuri, ni el seu seguici, com l'ànima del paisatge; és una gran multitud qui es dóna les mans i buida l'ull gegant de la Sardana-símbol!... Es la tradició cristiana, occidental, humana i espiritualíssima...

Sobre la catifa impol·luta, aqueix anell s'eixampla i esdevé magnífic, i podria abarcar... un continent; els balladors d'aquesta sardana-símbol tenen tots els tipus, i porten totes les indumentàries i parlen totes les llengües del món!... El ritme del seu sentiment condueix la roda de vides vers l'horitzó; camí del Sol, qui puja, emboirat i tebi, en la matinada de l'Any Nou...

Al bell mig de l'anell humà, un trofeu resplendent s'aixeca; és l'Avet-tradició d'una formosa verdor perennal i ple de candeletes, joguines, garlandes, penjolls, fullam i serrells d'argent... i de vidre... tota una munió de llums, de llaminadures, de figuretes i flors de talc i de cotó, virolada...

Arbre de Nadal qui ens ve del Nord; tendre usatge representatiu d'una antigor venerable i commovedora que baixa fins a les terres llatines, mediterrànies i assolellades; saturades de flaires de tarongers i de canyella; la nòrdica llegenda, des de les boscúries del déu Odin, s'escampà com una festívola «tornada»...

Es ja una invisible i forta cadena qui s'enllaça entre els pobles cristians a través de les centúries... i que un jorn aparegué pel Llevant i fou acollida de bon grat, pel seu inefable sentiment i la seva aparença plàcida; aqueix costum exòtic era cosa folk-lòrica, ingènua, familiar; era ple, amarat d'un lirisme innocent i popular qui ens corprenia... i ens corprèn encara...

Al seu entorn, la part més viva, més íntima dels nostres amors i enyorances, hi reviu; ens comunica i ens endinsa al fons de l'emoció universal... i heus aquí la força anímica i veritable que ens ve del passat pregon de tots els seus prestigis...

No hem pas de cercar el caràcter ètnic d'aquest «arbre» miraculós, qui té les seves arrels tan lluny de nosaltres... Cal, sí, embolcallar-lo d'una boirina daurada, feta d'emocions lluminoses, com d'una vidriera cinccentista qui sembla calar foc a la densa foscúria de les gòtiques Seus superbes!...

Ronda, anell, sardana-símbol, d'un ritme serè d'humanitat cristiana! Avet, grèvol, agrifoli llegendaris: sou tota la poesia primitiva; l'ambient natural de perfums i frescors boscanes; sou aquella flamarada inextingible qui fon la neu dels cors!...

L'amor de les coses i de les ànimes; la memòria consoladora d'un sol origen; i l'harmonia d'una sola cançó, qui vibra en tota mena de parles; heus aquí el «monument meravellós» de la primera Albada de l'any 1926.

Flor de Neu.

Era la Nit de Nadal. La Montserrateta jeia malalta, al seu llitet blanc.

Heu de saber que la Montserrateta tenia dotze anys, i ja era una noia tota seriosa, bona, rebona, amb un cor com una catedral, i caritativa fins al cel...

La malaltia que la feia estar al llit era justament conseqüència del seu bon cor.

Feia quinze dies que, en tornar de collegi, un migdia fred, grisenc, que nevava per l'amor de Déu, havia trobat, al carrer, una noieta mig morta de fred, i, a més de donar-li tots els cèntims que duia, i de despullar-se de la capa amb caputxa que portava ella per abrigar la pobreta, se la carregà a braç i se la va emportar a casa, on li donà de menjar i de veure, i, després d'haver-se escalfat un xic a la vora del foc, se n'anà ben aconsoladeta...

En veure que la seva mare tancava la finestra, la Montserrat pregà:

—Per Déu, mareta, no cloguis la finestra! Vull veure els àngels de Nadal, que aquesta nit van d'un estel a l'altre, per repartir l'alegria per les cases...

—Però que no ho saps que el metge ha dit que si passes només una nit tranquila ja estaràs curada? Apa, prenda dolça de la mare, a fer nones!

—No tinc mica de son! I, ara, anar-me'n a dormir, tant que m'agrada mirar el cel estelat... Mira, sembla com un Arbre de Nadal que no se li veiessin les branques, que només se'n veiessin els llumets... Oi! Quin Arbre hauria d'ésser tan gran!... Mama, te'n recordes d'allò que em deies quan era més petiteta?... Que cada estel tenia la seva història?... I és veritat, això, mama?...

—Sí, dona...

—Sí? Doncs, conta'm la d'aquell qui brilla allà al fons... El papa em va dir que es deia Saturn...

—Abriga't bé amb la flassada i estiga't quieta; i si et beus la llet, ben calentona, et contaré la història del Temps, rei omnipotent, i dels dotze prínceps.

La Montserrateta ja s'ha begut la llet i ja està ben tapada. La mare comença de contar:

—Saturn és un planeta grandiós, poblat de palaus sumptuosos, propietat d'un monarca poderós nomenat Temps. Al redós de la demora d'aquest gran sobirà s'alcen dotze palaus, petits i graciosos, on viuen dotze germans, dotze prínceps, molt diferents, de presència i de caràcter... que són els dotze mesos de l'any.

—Sí? Digues, digues!

—La Nit de Nadal, tots dotze van al palau del Temps per proveir-se per Any Nou, i concórrer a l'àpat meravellós qui els ofereixen...

—Escolta, mama! I no hi ha hagut cap persona de la terra que hi hagi anat a aquest sopar?

—Ja ho crec que n'hi ha hagut! El Temps, rei savi i virtuós, té una gran superstició, i perquè jamai no siguin tretze a la taula, tots els anys envia a la Terra un paó, de plomes meravelloses, plenes d'esmaragdes, de rubís, de brillants i de perles fines... tot de colors d'encís... i aquest paó té l'encàrrec diví d'endur-se'n un nen o una nena que hagi estat bon minyó, o bona minyona tot l'any, i se l'emporta muntat sobre les seves ales i el presenta al palau del monarca poderós, qui el convida al festí i l'encomana als dotze prínceps, perquè el protegeixin, bo i cuidant-se'n S. M. que res no li manqui.

La Montserrateta, il·lusionada amb la història de Saturn que sa mare li contava, anà adormint-se, clogué les parpelles, i aleshores la mare apagà la llum, i de puntetes sortí de la cambra i quedà vetllant el somni de la seva filleta...

I la Montserrat començà de somniar dolçament, i veié l'estel esdevenir molt més gran i lluminós, fins que se li aparegué el Palau del Rei i els dotze palaus dels prínceps, bo i guspirejants com si estessin tots incrustats de pedres precioses...

—Esguarda el teu redós!—li diu una veu misteriosa.

—On em trobo?—fa la nena.

I llavors, veié, amb gran sorpresa, que es trobava ajassada sobre un coixí de meravella: eren les plomes del paó... I veié dos ulls com dos rubís que la miraven.

—Sóc el paó d'esmaragdes!—li diu la mateixa veu—i te me n'emporto al Palau del Temps, a l'àpat reial!...

—Oh! Quina felicitat!—fa la nena.—Però quins són els mèrits que me'n fan mereixedora?...

—El Rei m'ha dit: «Baixes a cercar la noieta qui ha donat la seva capeta amb caputxa a la captaire, i qui per aquesta acció ha caigut malaltona de refredament! Es diu Montserrateta, i té els cabells d'or, com el seu cor...»

—I com m'ho faré per tornar a casa?—fa la petita.

—No te'n preocupis. Ja et tornaré a baixar jo mateix...

Saturn anava engrandint-se més i més, i en la immensa blavor estelada s'hi veien flotar gasses blanquíssimes, roses, morades, i s'oien cants d'encís, al lluny, a l'infinit... Eren les veus dels àngels...

I el paó, tot travessant el cel d'argent i safir, unia la seva ver celestial a la mística melodia qui bressava l'ànima de la Montserrat, de passada qui deia a la noia:

—Veus aquell palau, allà lluny, lluny, encara? S'anomena l'Esdevinador... I aquell altre qui és més gran?... S'anomena el Present...

—I per què el Present és tan senzill, tan lleig?—fa la noia.

—Sempre ha estat així...—fa el paó.

Per fi, l'au meravellosa arriba al Palau magnífic.

—Entra!—diu a la petita, i desaparegué.

Montserrat es troba sola, en un saló d'or, gran, molt gran... i apa... camina que caminaràs... comença a travessar sales i passadissos, encastats de diamants o pedres precioses, fins que es troba davant d'una porta de safirs, tancada...

En tocar-la lleument amb la mà; s'obrí de bat a bat com per art d'encantament... i... ja és dintre d'una sala atapeida de llums i de flors... amb un tron d'estels... al fons... on seia el Rei... qui duia una diadema esplèndida i un mantell d'ermini... La barba blanca li lluïa, i tot ell respirava bondat...

En aquests moments entren per una porta els dotze princeps, tot barallant-se ells amb ells...

—Silenci!—cridà el monarca—La Nit de Nadal no es baralla ningú!

—La culpa és de Febrer!—rondina Juliol, bo i movent una ombrella japonesa—perquè vol fer-me creure que és més joliua una batalla amb boles de neu, que no pas un passeig pel llac...

—Ja fa molt de temps que conec les vostres disputes!—respon el Temps.—Això depen dels gustos, i d'aquets no hi ha res escrit; per tant, no us baralleu més! I més, essent com sou tots tan diferents... Per això he manat preparar dotze repassos diferents. Juny tindrà les seves maduixes; Juliol, el seus gelats; i Febrer, les seves taronges d'or...

—Visca el senyor Temps!—cridà Febrer, tot fent un saltiró.

—I qui és, aquest any, el comensal número catorze?—preguntà el príncep Abril, graciosament olorant un ram de violes boscanas...

—La Montserrat dels cabells d'or.

—Prou que la conec!—sospira Desembre, amb la seva veu melangiosa.—Fa pocs jorns vaig fer que la Tramuntana bufés tan fort com li fos possible tot el repertori de vents, i aquesta xicota, sense pensar-s'hi gens, donà la seva capeta amb caputxa a una captaire qui estava mig morta de fred!

—Jamai haviem tingut una convidada tan gentil!—replicà el Temps.—Ara, princeps, feu-li l'acolliment que es mereix. Per ella és preparat aquest tron de safirs... Filla meva!—fa el Sobirà—pren seient entre nosaltres.

La Montserrateta, tremolosa, esporugida, astorada de tanta esplendorositat, acabà, però, arribant fins el soli que li oferien... als peus havent-hi una catifa de violes que hi havia vessat Abril...

Encoratjada pel Temps, qui l'esguardava amorosament, prengué part en el festí, joiosa i animada de bona gana...

Finit l'àpat, s'alçaren els dotze princeps, i passaren tots ells davant seu per retre-li homenatge... bo i fent-li mil promeses alhora...

Janer li prometé joguines; Febrer, alegria i rebombori; Abril, les seves flors més formoses i perfumades; i així desfilaren tots dotze i li prodigaren llurs riqueses... Només un restà quiet: Desembre...

—I tu, no vols fer-me cap present?—féu la nena.

—Filla meva! En aquest moment estic dominant el món, i ja te l'he fet, a la meva faisó...

—Quin!

—El més preuat de tots: molt més que l'or i l'argent i els diamants!...

—Diga-me'l!

—Ja ho sabràs més tard!

I en finir aquests mots, els dotze princeps es posaren a ballar minuets i pavanes... Fins el Temps dansà amb la Montserrat una gavota tocada per una dolça cornamusa... invisible...

De cop, el Sobirà murmolà a cau d'orella, a la Montserrat:

—Tinc per als dolents el peu de plom; mes per als qui treballen i practiquen el bé, volo lleuger...

Com per art d'encantament, llavors, els dotze princeps desaparegueren, mentre la Montserrat se sentia arrossegada pel Temps vers el Palau del Passat.

El noble vellet li mostrà una captaire, morta de fred.

—La coneixes?

—Sí: és la neneta que vaig trobar, i a la qual li

vaig donar la capeta amb caputxeta meva... Em va fer tanta llàstima !...

El Temps s'emportà, llavors, la Montserrat al Palau del Present, on veié de nou la captaire, embolicada amb un gran mantell, ben calenteta, i pregant amb les mans juntes.

—Que el cel beneeixi la noia que va fer-me favor tan gran !

La Montserrat se sentí altra vegada enduda a través de l'espai.. Aquest cop anava sobre les ales del Paó meravelliós...

L'endemà, al matí, la despertà el dringar alegroi de les campanes qui festejaven la vinguda del Messies...

Un sol groguent de desembre il·luminava la cambra ; vora el llit blau, el metge deia :

—El pols és normal ; la febra és fora : la son d'aquesta nit ha estat la salvació seva...

En oir aquests mots, la Montserrat somriu, i, un cop fora el metge, la nena diu a sa mare, tot prenent-li les mans :

—Mama, diga'm : la salut és més preciosa que l'or i els diamants?...

—Sí, filleta meva ; molt més preciosa !...

—Llavors, vaig a dir-te qui me l'ha tornada. No ha pas estat el repòs, no ; ha estat el príncep Desembre. Sí ; no te'n riguis, ni te n'admiris. Aquesta nit he estat al Palau del Temps, a Saturn. Si veiéssis com n'és de formós !...

I li contà totes les meravelles qui havia vist.

—Has fet un bell somni, Montserrateta meva !—diu la mare, fendrament.—El que t'ha tornat la salut ha estat la teva bona acció ; perquè Déu té sempre en compte el bé qu fem als altres ; i jamai s'oblida, les Nits de Nadal, dels nens i nenes qui posseeixen un cor generós i caritatiu...

BELTRAN DE BORN
Trovaire.

Les Filadores Misterioses

Una vegada hi havia una donzella molt formosa, mandrosa com ella sola, tant, que sols volia filar una hora cada dia.

Si voleu que us digui la veritat, no sé pas ni on ni en quin temps passava ; si l'any de la picor o a l'època de Merlín ; si a Anglaterra, a Flandes o a Xina ; allò que puc afirmar és que fou en terres llunyanes i temps també llunyans.

El cert és que la noia rondinava en tractar-se de filar, i que tant era el seu neguit, que, fadigada la seva mare de renyar-la, sense aconseguir que treballés més que l'hora justa, enfurismada, un jorn, indignada i nerviosa de tal resistència, després de sotregar-la d'allò més, li imposà una forta punició.

Anna, que així s'anomenava la joveneta, va posar-se a plorar i cridar al bell moment que s'ensopegava a passar per davant la casa la reina amb la seva carrossa.

La sobirana, en oir els crits i els plors, manà que s'aturés el cotxe ; baixà, i, com la porta de la casa estava oberta de bat a bat, es ficà fins a l'estança on es trobaven mare i filla, i demanà a la primera les raons que tenia per tractar tan cruelment la noia.

Avergonyida de tenir que confessar la peresa incorregible de la filla, la mare respongué, després d'una cerimoniosa reverència :

—Ah ! majestat ! No sé pas què fer ni el que ens vindrà. Es molt tossuda, senyora ; té el cap més dur que una roca. Per més que li predico, no puc aconseguir que deixi el treball. Veure la filosa, atansar-hi i començar a filar, tot és igual ; i s'hi passa les hores sense pensar ni en menjar ni passejar, ni en res. Què haig de fer, majestat?... Desesperar-me ; perquè, heu de saber, senyora, que som pobres i no tinc diners ni puc guanyar-ne prou per a mercar el fil que és menester.

La reina, meravellada, en veure semblant prodigi de fadrina, tot creient les paraules de la mare, digué :

—Doncs, heu de saber, madona, que mai no és tan gran el meu goig com els instants que sento el run-run de la filosa i veig filar. Confieu-me la vostra filla. Viurà en mon palau, amb les meves filoses i filadores ; allí podrà treballar tant com vulgui.

La mare, com que es treia un pes de sobre, no va fer-se pregar gens ni mica, i la sobirana va emportar-se'n la donzella a la carrossa.

* * *

Tantost arribaren al palau, la reina menà la seva protegida vers un torrió que tenia tres estatges. En el primer hi havia quatre cambres plenes de lli, fins al sostre.

—A veure si podràs filar tot aquest lli—digué la reina.—Si ho aconsegueixes, et donaré per espòs el meu fill, el príncep hereu. Ets prou bonica per plaure-li, i no li farà pas res, això que siguis pobra, puix que el teu dot ha d'ésser la teva meravellosa activitat. Posa't al treball i no passis ànsia pel menjar i el beure, que ja me'n cuidaré ; t'ho serviran tot de la meva pròpia taula.

Anna, en veure tot aquell lli, restà esfereïda, astorada de la seva aventura. Les llàgrimes li rodolaven per les galtes, i el cor començà a glatir-li amb força esclaidora. Ni vivint cent anys i filant dia i nit, podria, amb les poques ganes de treballar que tenia, acabar totes aquelles pilastres de lli.

Al capvespre del tercer dia, comparegué la reina, qui,

en veure la poca feina que la fadrina havia fet, quedà força sorpresa.

—Senyora!—mormolà Anna, tota confosa—la pena de veure'm separada de la meva pobra mare no m'ha deixat filar gairebé gens.

—Confio—respongué la sobirana tot prenent comiat, àduc plavent-li les raons de la filadora—que el dia que torni hauràs avançat més la feina perquè pugui tenir millor opinió del teu coratge.

* * *

La pobra Anna, aconortada, sense cap mena d'estímul, provà de treballar, però la tasca era tan formidable i aquella muralla de lli tan alta i gruixuda, que la noia perdia l'esma a cada instant, la força l'abandonava i l'hi costava molt refer-se.

—No, no podré jamai! ho veig ben clarament, avançar en la meva tasca...

I heus aquí que esdevingué un jorn, que estava ensopida, somorta, vora la filosa, que, en desvetllar-se veié davant seu tres dones. La primera tenia els peus molt amples i plans; la segona, uns llavis que li penjaven sobre la barba i d'una gruixària exagerada, i l'última, els dits xic i segon de la mà dreta tan desenrotllats, que semblaven d'una geganta.

Les tres s'afanyaren en oferir a la donzella llurs serveis, i li digueren:

—Si ens invites a les noces, sense avergonyir-te de fer-nos passar per les teves cosines, i ens fas seure a la taula reial, filarem tot aquest bé de Déu de lli; i no et pensis que triguem gaire; però amb la condició que ens ajudis filant tot el que puguis.

—Us ho prometo; ho juro amb tot el cor!—exclamà tota radiant la jovinceHa.

I fent-les entrar a la tercera cambra, hi quedaren installades, davant, cada una, de la seva filosa. Tot seguit començaren a filar; mes, cosa estranya, solament una d'elles feia rodar la maneta...

Encoratjada per l'esperança que en la seva ànima posaren les filadores, Anna començà a filar de debò, i la reina, en tornar a visitar-la, no sospità gens ni mica allò que dins la cambra del torrió passava tan misteriosament. Així, succeí que en totes les seves visites, que sovintejaren, veié la seva veina, la formosa donzella, que cada vegada li mostrava major quantitat de lli filat.

Filat tot el lli, les tres misterioses filadores prengueren comiat, no sense recordar abans, a la seva protegida, la promesa i el compromís contret.

—Si vols ésser ditxosa—digueren—no oblidis pas allò que ens prometeres.

* * *

Al mateix punt i hora que la sobirana tingué coneixement, per ella mateixa, que els pilans de lli estaven convertits en fil, i que els cabdells omplenaven les estances, convençuda del magnífic esforç de la fadrina, cridà el príncep i li presentà la gentil filadora; la seva beutat el deixà embadalit.

Encisat l'hereu del tron, les noces quedaren ben tost concertades; l'enamorat jovincel demanà que es celebressin com més aviat millor.

—No podrem—digué, un jorn, la reina a la fidansada—invitar la teva mare a les noces, car no és pas la Cort el lloc d'una dona de les seves condicions; ella mateixa, fent-se'n càrrec, es trobaria encongida, fora del seu centre i dels del seu braç. La consolaré enviant-li el present més ric que trobi.

—Em doldrà molt que no vingui, senyora!—sospirà Anna, qui tot seguit digué.—Però, almenys, permeti'm V. M. que li demani una gràcia...

—Quina?

—La d'invitar tres cosines dilectes que m'han afavorit sovint. No voldria oblidar-les en els meus jorns de felicitat!

La sobirana escoltava la demanda amb una rialleta de befa ben poc encoratjadora. En veure-la, la donzella, girant el cap vers el seu fidansat, exclamà:

—Prometeu-me, príncep, que les invitareu i manareu que tinguin el seu lloc a la taula reial!

—No puc, ja ho sabeu, Anna meva, refusar-vos res; però digueu-me: Són força elegants les vostres cosines? No malmetran pas les magnífiques festes que han de reunir en aquest palau tota la noblesa del país?...

La gentil i formosa filadora barbotejà, tota avergonyida:

—Es menester convidar-les!...

—Sereu atesa!—respongué el jove.

I la reina, per no contradir el seu fill, acceptà també.

* * *

Arribat el gran jorn de les noces, el sol esclatà, més brillant que mai, de bon matí, posant clapes d'or brunyit als formosos jardins del palau, engarlandats amb tota mena de senyeres i gallarets. Amb els primers cortesans aparegueren les tres filadores ridícules i pretensiosament abillades.

La fidansada, reconeguda als seus favors, va acullir-les amb el cor obert, gaiament; mes el príncep, desagradablement sorprès per llurs tipus estranys i la lletjor de les seves fesomies i de la indumentària, tot neguitós, pensant el mal efecte que produirien a la festa, no pogué abstenir-se de preguntar a la que mostrava aquell peu tan ample i pla:

—Per què teniu el peu tan ample i pla?

—Senyor!—digué la filadora—per haver fet rodar tan la filosa...

—I vós—digué bo i adreçant-se a la segona—com teniu uns llavis tan gruixuts, que pengen fins tocar la barbeta?...

—De tant humitejar el fil, senyor!

—Per què teniu—demanà a la tercera, més intrigat que mai—aquells dos dits tan extraordinàriament allargats i gruixuts?

—Missenyor, per haver enrotllat tant de fil!...

Astorat, el príncep, en oir aquelles confessions que li acabaven de mostrar les deformitats que dóna el treball exagerat, declarà en veu alta i solemne:

—Molt bé, comprès! Des d'aquest mateix instant decideixo que la meva estimada Anna, princesa ja del meu cor, i prompte de fet, mai més de la seva vida, i per res del món, torni a tocar cap filosa ni filar un bri de lli!...

I la formosa fidansada es veié, així, lliure de la feina que tant odiava, recompensa que sols va merèixer, fixeus'hi bé, filles meves, vençuda la peresa, en ajudar les tres misterioses filadores... i també, per haver tingut el coratge i la humilitat de no oblidar les que l'ajudaren i confortaren en els jorns d'angoixes i treball...

A FLOR DE LLAVIS

EL SEU GOSSET

No havia complert encare els vint anys, i ja tenia relacions formals amb la veïna del segon pis, xamosa criatura plena d'innocència infantívola a la que sense donar-me'n compte havia anat estimant, fent nàixer dintre meu un sentiment que jo desconeixia: el primer amor.

Recordo, com si fos ara, el dia que, en sortir ella al matí, per anar a missa, ens trobàrem a l'escala, i tota enrojolada em tornà el «bon dia», responent jo a la seva salutació sense saber el que em passava, i amb no pocs treballs per dissimular el meu goig, vàreig aprofitar aquella ocasió per dir-li el que jo pensava amb ella, que ella ho era tot per a mi; en una paraula: que l'estimava tant, que sense ella no podia viure. En acabar la meva fogosa declaració, el seu rostre havia canviat per complet; romania amb el cap cot, veient-se per dessota els seus cabells rossos curosament ondulats, l'òval de la seva cara de nina encès com la porpra. Ansiós, vàreig preguntar-li si s'havia ofès, que em perdonés, que el meu desig no era aquell, tot el contrari. Alçà el cap poc a poc, em mirà somrient i avergonyida, dient-me, amb veu a penes perceptible, que no s'havia ofès, que no estava enfadada, que ella també... Sense deixar-li acabar la frase tan esperada per mi, li vàreig agafar la mà tremolosa, deixant-hi un bes llarg i purissim que em sortí del fons del cor; sentint-se només, a l'escala, en aquell instant d'emoció profunda, el bategar de dos cors que glatien ensems... Baixàrem l'escala; la portera escombrava el portal, i donant-nos el «bon dia, senyorets», ens mirà d'una manera que em féu maliciar. Ens havia sentit?

Ni pensant que faria tard, vaig anar amb ella fins a l'església, bo i dient-nos pel camí un munt de coses de les que els nostres cors i boques havien mantingut fins aleshores el secret, i en arribar al temple, ens despedírem amb una estreta de mà, acompanyada d'un «a reveure» ple d'alegria.

Era un quart de deu quan entrava al despatx; tan content estava, que arreu la veia; em distreia per res; no sabia el que em feia; i això em valgué una sèria repulsa del caixer. Mirava el rellotge a cada moment, esperant que fos hora de plegar per tornar-la a veure, i parlar-hi, si pogués.

Arribo a casa, i de dret a la galeria per veure si hi era. S'estava arreglant les flors; en veure'm, sos llavis carmesins somrigueren encisadorament, parlàrem llarga estona; vàreig demanar-li una de les flors de les que ella cuidava; s'ajupí per a trencar-la amb ses mans fines i blanques com l'ivori, i quan la tingué, es tombà d'esquena. Hi deuria fer un petó? Es girà vers mi i me la tirà. Ja la tenia i anava a remerciar-la, quan la veu de la cambrera es feu sentir, cridant-me per dinar. «Ja vinc», vàreig respondre, i fent un petó a la flor, la vàreig guardar curosament dins la cartera. En alçar el cap, ella m'estava mirant, amb aquells ulls blaus i serens com la mar llatina, carinyosos i plens d'afecte, despedint-nos amb la recança de no poder estar junts i parlar més estona.

Jo prou hauria volgut acompanyar-la i estar sempre amb ella; mes els diumenges no podia ésser, puix ni els de casa seva ni els de la meva sabien res dels nostres amors. Les festes les trobava llargues i avorrides, orfes de goig per mi, i esperava el dilluns per poder acompanyar-la sis dies més. Fins que un jorn, tot dinant, els de casa, que ja es temien quelcom, varen marejar-me a preguntes, no quedant-me altre remei que confessar-ho tot. Ja em veia el meu pare posar-se seriós i fer un sermó d'aquells que mai s'acaben; sortosament no fou així, sinó que em digué: «Tu l'estimes de veritat?» Què havia de respondre jo, si estava boig per ella? El pare ho comprengué, i al cap de quinze dies es demanava la mà de la meva estimada.

Aleshores ja podíem sortir amb tota llibertat; ens vèiem a cada moment; les dues famílies es visitaven molt sovint, i arribà per fi el sant de la meva nena, com jo li deia.

Mai diríeu quin present fou el meu? Doncs, un gosset de joguina, amb rodes a les potes i un pel llarg, blanc i arrissat, que semblava no hi pogués veure amb aquell embull a la cara. No cal dir amb l'esclat de rialles amb què va ésser rebut el present; tot seguit el vàrem batejar amb l'airós nom de «Quisso» i guarnit amb un llacet rosa al coll. Aquell dia dinàrem plegats, i als postres es brindà a la salut del nou hoste de la casa: el «Quisso».

Passaren molts dies, sense mancar-ne un, que no ens vegéssim, i l'acompanyés bona estona.

Un matí surto de casa i espero que baixi. Feia un ratet que m'esperava, quan sentí la porta del seu pis, i en lloc de qui jo em creia, sortí la minyona, i en veure'm digué: «No l'esperi, la senyoreta; ha passat una nit molt dolenta, i vaig a cercar el metge, per ordre del seu pare».

S'apoderà de mi un malestar tan gran, que al migdia em faltà temps per arribar a casa i preguntar per l'estat de la meva nena. En veure'm tan canviat i trist, em digueren que sols tenia un refredat, una mica de febre, cosa d'uns quants dies. Uns quants dies! serien per mi inacabables, sens veure-la ni poder-hi parlar! Quin sofrir més cruel! A penes vàreig tastar res per dinar, i en demanar permís als pares per pujar a veure la malalta, me'l varen negar.

Tot seguit vàreig comprendre que se m'amagava la veritat, que el meu amor estava greu, i fou en va l'escarrassar-me a preguntar perquè em diguessin el cert.

En tornar a casa, al vespre, vegí que a la porta no hi havia la claror de sempre; com més m'hi anava acostant, més neguitós estava. En arribar-hi, una horrorosa nova m'esperava: mitja porta era tancada. Com un llamp vàreig pujar les escales, i sense aturar-me al pis de casa, vàreig arribar al segon. En essent al replà, una suor freda em banyava el front, i els polsos, que em batejaven desesperadament, i, després d'un moment d'indecisió, truco: la cambrera, tota plorosa, em surt a obrir; entro, les dues famílies estaven al menjador; les cares, tristes i esllanguides; els ulls, negats pel plor; la porta del quartet d'ella era closa. Les meves sospites eren certes; malauradament no m'havia equivocat; no em calgué preguntar res, i un plor brunzent sortí arrencat del fons de l'ànima. El seu pare se m'acostà, i amb veu trencada em digué: «La vols veure?» Un signe meu, amb el cap, fou la resposta, puix no podia dir paraula.

Entràrem al dormitori. Quatre atxes il·luminaven el túmul de la meva nena, blanc com els lliris. Un Crist a la capçalera. Son cos, dins una caixa blanca, tot voltat de flors. Portava el vestit que va estrenar el dia del seu sant, i aquells ulls, blaus i serens com la mar llatina, carinyosos i plens d'afecte, s'havien clos per no obrir-se mai més, florint encara en sos llavis aquell somriure gràcil que tant m'encisava!...

Tota la nit volgui vetllar-la, per tenir el goig de contemplar-la i estar més temps al seu costat, quan els meus ulls es fixaren en un recó de la cambra, mig fosc per la penombra.

Hi havia el «Quisso», el nostre «Quisso», i, possant-me'l damunt els genolls, li vàreig dir, com si ho hagués d'entendre: «Tu també et quedes sense aquella que tant t'estimava; se l'emportaran i no podrem veure-la mai més! Veritat que hi pensaràs?»

Dues llàgrimes em saltaren pel rostre, mentre amb les mans anava acariciant aquell gosset de joguina, amb rodes a les potes, i un pel blanc, llarg i arrissat, que semblava no hi pogués veure amb aquell embull a la cara...

OVIDI ESCALER I FERRÉ.

BLOC GUIMERÁ

CALENDARI CATALÁ

1926

UN BONIC PRESENT

Totes les dames, damisel·les i nenes que porten el formós nom de Nostra Dona de Núria, trobaran el millor regal de Reis amb la nina catalana "La Nuri" que s'ha posat a la venda en els establiments següents al preu de 18 ptes.

"La Ideal Samaritana", carrer dels Arcs, 10
"Arte Oriental", carrer Canuda, 11
"Robusté i Francás" Plaça Cucurulla

i en la nostra Redacció, carrer Canuda, 11, primer.

ELS TRES DESITJOS

HISTORIETA

Fa molts anys, abans de néixer en Rossegacebes, vivien en una cabana, i en el punt més feréstec del bosc, dos pobres llenyaters, marit i muller.

Un dia d'hivern, gelat i més negre que una gola de llop, en Gregori, que així s'anomenaba ell, atansant-se a la llar, tremolant de fred, exclamà:

—Quin griso que hi fa, aquí dins! Dona, posa-hi un altre tió, que la jornada ha estat forta!

I es posà vora les flames per escalfar-se millor.

El matrimoni tenia, dins la seva pobresa, la felicitat que sol dar, interiorment, el treball. La cabana no podia pas ésser més modesta, sense ésser miserable. En Gregori, mentre la seva muller, Isabel, arranjava el sopar, s'estava reposant a la voreta del foc, quan, a la porta, sonaren, lleus, tres cops discrets, que deixaren sorpresos els dos vellets, car jamai acostumava a visitar-los ningú.

—Qui hi ha?—cridà Gregori.

—Obriu!—respongueren.

I la Isabel, curiosa i un bon xic malhumorada, mig obrí la porta, reculant tota enlluernada i cridant:

—Cel!

—Què passa?—preguntà Gregori.

I al mateix punt penetrava en la cabana una dama de suprema beutat, voltada de llum esplendent.

—Sóc la fada Papallona—digué—que truca de porta en porta, que corre d'ací d'allà, portant la felicitat! Tinc per costum deixar a cadascú un record. Per vosaltres, bona gent, que tant treballeu, tinc, avui, el do de poder fer que es compleixin els tres desitjos que més us agradaria de veure satisfets. Les tres primeres ambicions que aqueixa nit tingueu seran ateses. Ara, mireus-hi ben bé, car no em tornareu a veure mai més!

I abans que Gregori i Isabel poguessin sortir de llur estupor, la llum s'esborrà, la cabana tornà a la seva fosquedat, il·luminada sols per les flames dels tions de la llar, i la dama meravellosa es fongué en la negror de la nit.

En tornar, el llenyaters, a la realitat, es trobaren més sorpresos encar que abans, i es donaren compte, per primera vegada, de llur pobresa i modèstia.

—Una fada tan formosa a casa nostra! A casa d'una gent tan miserable com nosaltres — exclamà Isabel.— Una fada! I de tanta beutat! Gregori, t'hi has fixat, en la riquesa del seu vestit? Com m'agradaria tenir-ne un d'igual!

—Sigui com desitges!—digué una veu misteriosa.

I, a l'instant, sense poder explicar-se com, es trobaren tots dos abillats superbament, amb vestits de vellut, entreteixit d'or i argent, amb una espasa ell, engastada de pedres precioses, i una còfia ella, de finíssimes puntes, i tota enjoiada.

Els seus ulls no podien creure el que veien.

Ella era la més sorpresa i cofoia. Jamai havia vist estofes parelles ni tan riques.

En Gregori, pensarós, no acabava d'estar del tot satisfet.

—Quin desig tan ridícul!—deia.—Vaja, dona, pot haver-hi major estupidesa que demanar vestits luxosos,

quan, com ara nosaltres, es té per sopar solament una sopa de cols i trunfes? Mira que hi escauran bé a una taula tan reteformosa i amb un àpat tan suculent, aqueixos velluts i aqueixes joies! M'agradaria més que la taula fos servida amb un àpat suculent.

—Que es faci el que desitges!—mormola una veueta lleu i misteriosa.

I sense tenir ni menys temps per haver-ne esment, aparegué la taula pobre i rústega de la cabana, guarnida amb riques estovalles brodades, i parada amb fruiters d'argent plens de tota mena de fruita i llaminadures, i de pastells de perdiu, de llebre, de salmó i faisans farcits, i una vaixella de la més fina de les porcellanes, i unes copes d'un cristall que tenia reflexos de diamant. Esparramades per la taula s'hi veien botelles de tota mena de vins els més rics i costosos entre els millors.

—Quina riquesa!—cridà tot llepant-se els llavis, En Geroni.—Això sí que és digne de la nostra posició!

—Que n'estàs, de cofoi! Vaja una gràcia! Que no veus, Geroni, que tot i tenint una bona taula i uns bells i rics vestits, dormirem, morts de fred, i de pobresa, sobre d'un jas de palla i en una estança ben poc digna de tan alts senyors com semblem!

—Què en faràs? què en farem de sopar, menjant fins que rebentem de satisfets, si en anar a jeure, i despullar-nos, serem més pobres que abans?

—Per què desitges semblant cosa? Quin golafre! Mare de Déu! No te'n dónes vergonya? Desitjaria que el teu festí fos per als diables!

Per a l'última volata sigui el que desitges!—clamà tota misteriosa la veu amagada.

I un núvol de dimoniets sorgí de les flames de la llar, espargint-se per tot arreu de la cabana, i tots els queviures fugiren amb ells per la xemeneia.

Astorats els dos pobres vells, restaren esguardant-se fit a fit, sense gosar dirigir-se cap mena de recriminació.

La nit semblava que volia esparracar la foscor, i l'august silenci semblava també trencat per lleus remors de vida.

La claror de l'auba féu prompte sorgir de la negror el perfil de les coses. Els llenyaters tornaren llavors a la realitat.

I en entrar per la finestreta de la cabana el primer filet d'or de un sol d'hivern, En Gregori no pogué menys d'exclamar:

—Gràcies a la nostra estupidesa, hem malgastat allò que ens concediren. Sols ens resten aquests magnifics d'ornaments que no tenim altre remei que llençar al foc perquè es cremin, si no volem que la gent sospiti que els hem robat, car has de saber, Isabel, que no n'hi ha prou en semblar un ric, és menester també saber guanyar la riquesa!

La fada ens ha donat una lliçó, els desitjos desconsiderats dels homes es fonen com la neu en la vida; tornem a treballar cap al bosc, que cada arbre que cau per llenya és el pa beneït; nostre pa de cada dia, que hem de demanar que mai no ens manqui!

Ell és la fada que omplenarà els desitjos que nostra pobresa pot assolir.

M. B.

Estimada Rosó: Comprenc que t'interessi conèixer alguns costums socials que en tot temps han donat la mesura de l'educació de les gents i dels quals no poden prescindir les persones sense incórrer en torpeses imperdonables, que resten l'aplom necessari per a la vida de relació. El jovent, el masculí i el femení, ha d'estar imposat del respecte als grans, en edat, en saber, i en categoria; i no usar aquesta familiaritat d'avui dia entre certs elements «bien», perquè aquesta pràctica social és d'un gust pèssim i, a més, contraproduent, perquè, segons qui, s'ofèn i tot.

Ara com ara, no s'usen aquelles regles de cortesia de l'antigor, qui eren tan simpàtiques i tan elegants, i que «vestien» realment la societat d'un aspecte de correcció qui és ben lluny de la desimboltura, insolent a voltes, que es veu en el tracte entre les persones de posició... d'avui.

No obstant, però, hi ha coses qui no sofreixen cap modificació. En principi foren establertes sobre normes precises que no poden ésser alterades, perquè el seu formulisme és adequat a la circumstància prèvia. D'això et volia parlar en aquesta epístola.

Segons veig, els tractaments de jerarquia no et seran pas inútils; més encara, si es té present que els personatges més elevats, avui, alternen amb tothom, i cal advertir que tenen un dret perfectíssim al respecte del seu braç, representació, grau, investidura, títol, etc.

Si es tracta de reis, i de princeps, el cas és resolt tot seguit: «Majestat» i «Altesa», que són el sinònim de «Senyor» i «Senyora»; quan s'hi ha de parlar, V. M. (vostra majestat) i V. A. (vostra altesa), o en tercera persona, S. M. i S. A. (sa majestat, sa altesa); «sí, majestat»; «no, majestat», etc.; els «grans» de la Cort solen dir «el senyor», «la senyora», en referir-se als sobirans; «sí, senyor», «no, senyor», en respondre'ls; i V. M. (vostra majestat); i en últim lloc: «si el senyor ho permet», «si la senyora ho mana». No cal dir-ho: tractar-los de vostè, de vós, o simplement en tercera persona, a més de fer-los un efecte deplorable, parla poquet i pobret de la ilustració del seu interlocutor. Cal dir sempre el tractament complet, abans o després posant el mot «Majestat» o «Altesa».

Ara, als caps d'Estat, Presidents de República, cal dir-los: «el Senyor President», i «Vostra Excel·lència»; «sí, Senyor President», o «no, Excel·lència».

A un Cardenal, Príncep de l'Església o Primat, el tractament que li correspon és «Eminentíssim Senyor» i «Sa Eminència», i també «Senyor Cardenal»; avui ja es diu, peladet: «Eminència»; i, a voltes, als reis, «Majestat», i passa; els francesos són els amos d'aquesta moda...

Al Bisbe qui té «Gran Creu» cal dir-li «Vuecència», i, en parlar-hi, «Il·lustríssim Senyor», «Senyor Bisbe», i també «Excel·lentíssim Senyor».

En les Ordes Religioses qui no són Jesuïtes hi ha molts tractaments: «Senyor Prior», «Pare Provincial», «Senyor Abat», «Senyor Provisor»; i varien del tractament de «Vostra Reverència» i «Vostra Paternitat», «Vostra Dilecció», i, en tercera persona, «Sàpiga Sa Reverència», «Sa Paternitat», etc. «Senyor Rector», «Senyor Vicari», de la Parròquia; el tractament és de vostè; o de vós; «Senyor Canonge», i «Senyor Degà», «Senyor Ardiaca», o «Senyor Arxiprest», segons les dignitats eclesiàstiques, i, en parlar-hi, se'ls diu de vostè; o de vós; fora que sigui un subaltern o un inferior, qui els dirà «Usia» (vostra senyoria).

No et dic res de les Monges, perquè vull creure que ja saps com han d'ésser tractades; ni dels graus militars, perquè no tenen res a veure amb les dames i damiselles, i encara menys amb les noies i nenes; però és costum de cortesia dir-los: «mon General», «mon Comandant», «mon Coronel» (que en català resulta una miqueta estranyet... per la falta de tradició militar, en el sentit autòcton); i «Senyor Capità», «Senyor Tinent». Això hi fa també la gràcia natural de cada ciutadà en parlar i tractar els senyors graduats.

A una Duquessa estarà més bé, més correcte dir-li: «Senyora Duquessa»; els amics, els íntims, com que ja es coneixen perfectament, diran «Duquessa», i estarà bé; els altres cal que hi afegeixin «Senyora».

Els Doctors, en canvi, seran ben tractats en dir-los, per exemple, «Doctor», vol fer la gràcia de passar per casa? Bon dia tingui, «Doctor»; Ai, «Doctor», no el coneixia en mànegues de camisa; bona nit, «Doctor».

Els Directors d'Institucions oficials, o d'Entitats Públiques, o d'Acadèmies, en nomenar-los pel seu càrrec, ho farem també sanfament; encara que quan es tracta d'un deixeble o de genteta jove, no estarà per demés que se li afegeixi «Senyor».

Els càrrecs Universitaris tenen el seu tractament: «senyor Rector» i «Excel·lència», «Vostra Excel·lència»; «Senyor Degà» i «Vostra Senyoria»; els Catedràtics, «Senyor Professor»; i, moltes vegades, en parlar a una persona d'edat i qui tingui una professió d'art o de ciència, li direm «Don» davant del nom seu i quedarem com uns àngels.

Però no està bé, més ben dit, és un mancament de castissisme, una incorrecció lèxica imperdonable, de dir: «Donya» Montserrat, «Donya» Núria, per exemple, a una baronessa o a una comtessa; a Catalunya diem, i diem bé: «Senyora Núria», «Senyora Montserrat», com diem «senyora Baronessa», «senyora Comtessa».

A les persones prestigioses, per la posició o pel càrrec també se'ls diu «senyor» o «senyora».

En fi, «per lla on vagis, fés el que vegis fer». I tu, que ets joveneta i tens educació i ilustració, valdrà més que pequis per excés de cerimònia, i diguis «senyoreta» fins a les noies del teu temps.

I, ara, fins que tinguis gust de fer-me una altra consulta.

T'abraça la teva

PADRINA.

HORES PLÀCIDES

Quina magnitud presenten les coses
quan amb misteri vetlla el firmament;
les estrelles s'amaguen, tremoloses,
tement trencar el dolç encantament!

Aquesta és l'hora en què el cor somia,
sentint-se més aprop de l'ideal,
i en què l'ànima beu de l'ambrosia
que li ofereix Polimnia immortal.

Qui pogués, en hora tan falaguera,
deixondir-se, abraçat amb la Quimera,
creuant l'espai vers el món del no-ré!

Es en aquests instants quan les parpelles
es clouen amb daler de meravelles,
i els llavis resen no sabent per què!

MARIA ROIG I VERDAGUER.

ELS DARRERS FIGURINS

La Nuri és bona i és formosa. Té un cor gran i una pensa excelsa. La força intel·ligent que floreix en la seva obra, és gaudi de l'esperit i ennobliment de la feminitat nostra. Oferim-li de tot cor les millors gales: que la clàssica gentilesa no desdenyi les modernes perfeccions del vestir. Tot escau al seu embelliment. Ajudem-hi a la perennitat de l'Art...

Maria Sala.

1.—Vestit de crespó Georgette, verd pastell, brodat amb seda, del mateix to de la pell que hi va aplicada.
2.—Un volant en forma, va aplicat damunt la faldilla llisa d'aquest vestidet de crespó, malva clar, ornat amb biaixos malva fosc; coll de crespó blanc.
3.—Capell en vellut esmaragda.
4.—Pentinat escaient per a joveneta.
5.—Vestit en vellut de seda blau pervinca, i punta Craponne, d'entonació ocre.

LA PERLA

En Jordi de Fontmajor viatjava, viatjava, sense descansar un sol instant. Havia corregut tot el món per distreure la melangia que el corsecava.

Jove encara, trenta anys, la seva vida era trencada per sempre. L'amor, un amor començat en la primavera de la seva existència, encís dels seus millors anys, li havia jugat una mala passada...

Marianna de Vallromeu feia un any que havia mort, emportant-se'n al sepulcre totes les ilusions, tota l'alegria del seu promès. Amb aquella joia veritable, de valor infinit per la seva bellesa, i per les seves virtuts, i encara per la seva dolçor, que En Jordi volgué encastar, com la més preuada, en la seva vida sentimental i material, per tota la vida, s'havien fos, en fondre's ella, per sempre, aquelles dues vides d'En Jordi, i l'havien deixat inutilitzat per la vida pràctica.

Faltaven pocs dies perquè les noces fossin celebrades, quan un mal traïdor s'emportà al cel l'àngel de beutat i virtuts que Déu cridava per la seva glòria.

Per distreure's, el jove milionari rodà tot el món, com un fantasma, com un cos sense ànima, cercant l'oblit en el cansament.

Un jorn, s'ensopegava a ésser a Bagdad, i, anant per un carrer, veié, a l'escaparat d'un argenter jueu, una perla de reflexos enlluernadors.

En Jordi idolatrava les joies, les pedres precioses, les armes cisellades i damasquinades, les catifes i les pintures. L'art i la riquesa li tenien robat el cor. El jueu demanà una quantitat tan exagerada com a preu de la perla, que el jove quasi havia d'emprar tota la seva fortuna si volia adquirir-la... En Jordi era un home sensat; sabia moderar-se; en escoltar la pretensió de l'argenter, va comprendre que calia deixar córrer la possessió de la perla meravellosa.

Però l'endemà i l'altre i els dies que seguiren se'ls passà pensat en aquella formosor...

—No, no!—rumiava dia i nit.—Si la comprés, em quedaria arruïnat; i això, mai!

Estava decidit a resistir la temptació; de passada, el record d'aquella perla, d'aquella joia inestimable qui havia perdut, en morir la Marianna, per sempre, el consolava.

Però... abans de transcórrer la setmana... la perla ja era seva... I pocs dies després, encastada en una muntura de metalls preciosos, una joia d'art riquíssima, la collocava en un estoig folrat de les teles i les pells més rares i més preuades que va trobar, i com en un santuari l'adorava...

En Jordi, per distreure's, i encisat alhora, li transcorrien les nits contemplant la seva perla... que semblava com si tingués una virtut estranya, un encís extraordinari, car ell sentia, en mirar-la, un benestar i un consol grans... inefables... Per fi, era feliç! Dins la seva desgràcia i la seva ruïna, experimentava quelcom de misteriosament bo... I per això amagava aleshores aquella perla als ulls de tothom, perquè no l'hi robessin...

Mes un jorn succeí que, abans de deixar l'India, uns amics el convidaren a sopar, i, durant l'àpat, tot contant xafarderies, digueren que hi havia un argenter a Bagdad qui posseïa una meravellosa perla falsa que en demanava una fortuna... i, el que era molt divertit, l'havia venut per una milionada...

En Jordi acompanyà els seus amics en esclafir les riallades de mofa; però el seu cor era torturat per la pena més profunda...

Quan tornà a casa seva, en un moment de fúria, agafà la perla i anava a esclafar-la, a fer-la pols... S'havien burlat d'ell com d'un albat!... Com havia pogut caure en aquell parany!... Com podia ésser fals aquell orient tan suau, aquella lluïsor tan suggestionadora!...

Ell idolatrava les joies, les pedres precioses; però jamai no n'havia desitjat cap com aquella perla... Quin goig sentia en contemplar-la!... Ah! No! Falsa i tot, ningú no podia treure-li les hores que al davant seu havia viscut. Aquestes no havien estat falses!...

Agafà la perla, fredament esplendorosa, i tornà a posar-la al seu estoig, on lluïa com en un altar... Cada matí, en llevar-se, feia el propòsit d'esclafar-la... i cada matí restava embadalit, bo i contemplant-la, amb greu melangia, com si aquella boleta posseís una força magnètica estranya...

Rondant pels jardins del seu palau, un bon dia, trobà una caixeta plena de tota mena de pedres precioses: esmaragdes verdes com les aigües de la mar; rubís rojos com gotes de sang; topazis com gotes de sol; òpals d'encisadors canviants; turquesses d'un blau d'ensomni; safirs d'un blau ombrívol, com el fons dels ulls de les nines pensívoles; un tresor...

En Jordi enfonsà les mans dins del bagulet, i talment la llum irradiava entre els seus dits... De sobte, fa un crit de ràbia:

—No! No us crec!—diu a les esmaragdes.—Que us admirin els altres, per la vostra falsa lluïssor! Jo no vull ésser esclau de la vostra mentida!

I això dient, llençà lluny, molt lluny, les pedres color de la mar tempestuosa...

—La sang que corre per les carns més transparents—cridà als rubís—és menys fresca que vosaltres i no té la vostra joventut. Mes jo us avorreixo per aquesta joventut falsa!...

I llançà també, ben lluny, els rubís color de sang...

I llençà els topazis de gotes de sol...

I llençà els òpals de canviants encisadors...

I llençà les turquesses blaves com un ensomni...

I llençà els safirs ombrívols com els ulls de les nenes pensívoles...

I llençà el bagulet i tot...

I el seu humor es tornà cada dia més agre, i esdevingué estrany, taciturn, i defugí el tracte dels homes, i el tracte de les dones... I finí per voler restar tot sol.

Els seus amics li tenien gran compassió... i fins temien que es tornés boig...

I així es corsecava davant l'estoig obert on lluïa la perla falsa, que adorava per tal d'oblidar la perla veritable, qui jeia en la terra, regada per les llàgrimes d'aquells mateixos ulls qui comtemplaven la perla del jueu de Bagdad...

I, amb els ulls fits en l'estoig obert, morí En Jordi, mentre l'ànima s'enlairava tot cercant la veritable perla, que més enllà dels núvols l'esperava; perquè l'amor pur, sincer sols s'aferra de debò en tot el que és veritat; mentre el fals afecte afalaga, a voltes; encisa fins embriagar els sentits, i adormir-los; però sense endinsar-se al cor; es desfulla, com les flors, al més lleu ventijol qui s'alçi en la vida...

Nasqué l any 85 de la passada centúria. De vailet va guardar cabres i ovelles al seu poble i el coneixien pel «Xarrapetis». A dotze anys, ell, qui amb tanta recança assistia a missa, entrà d'escolà a la parròquia, on es conquerí, entre els companys, el renom d'«Asparitutuó». De la parròquia passà, quan ne comptava quinze, al Convent dels Franciscans, on exercí els «càrrecs» d'escolà major, minyó d'alforja, i hortolà ; i per l'entusiasme amb què cantava i per l'afició que tingué sempre a un cert plat, bastant apetitós, va merèixer els renoms de «Seculorum» i «Escaldums».

Durant la guerra del francès, deixà, en un recó de la sínia, el rascle i l'aixada, i, empunyant la carrabina, a les ordres d'En Manso, demostrà que si com a hortolà sabia extirpar les males herbes, com a bon fill de la terra, no hi feia el fals en fer perdre la mala llavor dels enemics.

Finida la lluita, se'n tornà al convent, on s'ensopegà amb el rebombori de l'any trenta cinc, que, com se sap, foren extingides les ordres regulars i monàstiques.

Si ja, naturalment, no hagués estat més viu que una mustela, de segur li haurien tret la llana del clatell i la son de les orelles els mestres que tingué en les sagristies i en l'horta del convent i les ensenyances que cursà recorrent masies amb l'alforja al coll, o empaitant francesos amb la carrabina a la mà i el morral a l'esquena ; mes tota la malícia, tota l'astúcia i tota la malfiança que adquirí anant pel món, si bé contribuiren a fer-lo bon tros més ganso i discret, no li feren perdre un sol bri de la seva bondat ingènita, i del seu bonhumor.

Així s'explica que, sense vocació per ésser frare, hagués posat llei al convent, on, ben menjat, ben begut, i lliure de mal-de-caps, hauria fet vida i mort, si no fos pels esdeveniments polítics suara al·ludits.

En sortí, doncs, amb les llàgrimes als ulls, pensant que mai més havía de tornar a veure els llocs on havia passat la millor època de la seva vida. Es mirà, condulgut, aquells claustres solitaris ; aquelles tombes on jeien burgesos respectables i cavallers de nomenada, a l'ombra dels xiprers ; i, després d'haver recollit les seves eines i els estalvis de tota sa vida, qui tenia amagats en un catúfol vell de la sínia, es va asseure al llindar de la porteria, decidit a no eixir-ne sense haver pres una resolució formal.

—Què farem, Blai?—es preguntava, bo i assegut al pedrís, on tantes vegades havia descarregat les alforges en tornar de fer la quista.—La vida, d'ací endavant, ha

l'època ; la seva figura gallarda i l'elegància del vestir, que li proporcionaven un gran partit entre el sexe contrari ; l'ésser iniciador de totes les xiulades i de totes les ovacions que es donaven als cantants del Liceu ; i el concórrer amb certa freqüència als balls-concerts de la «Ninfa» que per aquell temps havia organitzat i dirigia el qui fou més tard el popular Clavé, tot això, feia que fos més conegut que En «Xarau», de manera que no hi havia, entre la joventut de l'època, qui no conegués, almenys de vista, l'estudiant Lluís Oliveró, si no per aquest nom, pel de Demòcrit, que li posaren els de Filosofia, o pel de Beethoven, que, tenint en compte la seva afició i la seva intel·ligència musicals, li tragueren els habituals concorrents al quart pis del gran teatre.

* * *

Sense que pugui dir-se que era del tot oposat al d'En Lluiset el caràcter d'En Fidel, es pot ben assegurar que constituía el revés de la medalla.

Especial disposició, complexió determinada, temperament apropiat, tot allò que constitueix el que en diuen els metges «idiosincràsia» de l'individu, degué influir en el seu caràcter ; mes amb tot i això, no hauría, probablement, estat tan propens i inclinat a la melangia, si de petit hagués vist escenes més agradoses que les que degué presenciar.

Casament ne fou d'amor el que els seus pares contragueren : ell era el propietari de la Notaria de Miralbell ; la muller, la més jove de les filles del notari amb qui aquell havia fet les pràctiques, home discret, de gran renom, i de no escàs patrimoni, qui, amb tot, havia anat molt de menys, per culpa de les tarambanades de l'hereu, qui es deia Vicens, progressista de bona fe i entusiasta per la causa de la llibertat, cosa que, per ell, no obrava altres efectes que fer-li malversar els béns, per pagar les trampes i els deutes dels seus companys de glòries i fatigues ; sofrir persecucions de la justícia, i menjar, més sovint del que hauría volgut, el pa amargant de l'exili.

De tres germanes que tenía En Vicens, la Mercè, la mare del nostre Fidel, era la seva estimada i predilecta. Per donar-li una prova més del seu afecte, amb perill de la seva llibertat, volgué tenir-lo personalment en la font baptismal, privilegi que de dret li corresponia, havent ja passat d'aquesta vida el seu pare ; i amb tot i que era el seu intent posar-li el nom de Rafael, a honra i

glòria del qui ell anomenava l'«héroe de las Cabezas», cedí als precs del seu cunyat, que era la persona a qui més respectava al món, i l'única de qui feia algun cabal, i accedí, com pretenia la seva germana, a que portés el de Fidel.

Mes aquests mateixos amor i predilecció foren causa que no poques vegades s'ennuvolés el cel de la felicitat d'aquell matrimoni, perquè als pesars que li produien les noves dels disbarats comesos pel germà i cunyat respectius, i que ja eren prou per témer que el primer dia se'l veiessin afusellat, s'hi ajuntaven els sobresalts i compromisos que en resultaven de cercar refugi a casa seva sempre que la tempesta es desencadenava contra els companys seus d'idees; les acalorades disputes que aleshores tenia amb el seu cunyat, qui no era de bon tros tan «liberal» com ell, per bé que, així i tot, l'estimava extraordinàriament per les especials condicions del seu caràcter, noble, cavalleresc i honrat; i el temor fundadíssim, donada l'exaltació semimaníaca de les seves opinions, que acabaria per ésser un perdulari, si no era que finia de mala mort.

Sense aquests disgustos, i els recels i sobresalts que la malaltia més insignificant d'En Fidel—era fill únic; no cal dir res més—despertaven al cor d'aquells pares enamorats, no hauria existit al món matrimoni més feliç. Mes la felicitat, fins incompleta i tot, no s'ha fet perquè a la terra hi faci estada: a la flor de la joventut morí el pare d'En Fidel, quan més li somreia l'esdevenidor, i deixà en l'orfandat el seu fill, i la seva dona feta una mar de llàgrimes.

No havia eixit encara En Fidel—quan experimentà pèrdua tan irreparable—d'aquesta edat feliç que l'home ignora que el camí de la vida està sembrat d espines; mes amb tot i que no podia donar-se compte de la transcendència d'aquell fet inesperat, les llàgrimes que veia als ulls de sa mare, i la seva tristesa, i l'ensopiment de tota la casa, ben clar li deien que eren passats, per sempre, aquells dies de joia que tots estaven per ell.

Veritat és que, fora de l'amor del pare, res no li va faltar; que, tot i ésser ben distinta la situació de casa seva, la bona mare no va plànyer res per proporcionar-li una instrucció esmerada, distingida i fins superior a la que podia esperar-se, si es té en compte la carrera que devia exercir, i el mantingué uns quants anys a Barcelona, després d'haver fet la major part dels estudis de segona ensenyança a Vilafranca del Penedès.

Qui sap! Aquestes afectuositats influiren tal vegada en què s'arrelés i estengués en ell aquella disposició que no saben comprendre i de la qual fins fan mofa els esperits superficials, i que pot assolir el caràcter de veritable dolença que, en fixar-se al cor, aviva els sentiments, i, en apoderar-se del cap, exalta la fantasia.

Això sentat, s'explica perfectament que tinguessin més atractius per En Fidel els llocs tranquils i solitaris, que l'animació i la bullícia de la ciutat; que, com si l'ambient de les places i els carrers li produís ofec, cerqués amb veritable daler els indrets on poder esplaiar la mirada; que, com si obeís d'esma una fretura del seu esperit, donés la preferència a les passejades per la cinglera que enronda la planura barcelonina, i, assegut al peu d'un arbre a les serres del Tibidabo, o a les faldes del Montjuic, es passés hores senceres seguint amb l'esguard vagarós el vol dels ocells, el curs dels vaixells que solcaven la mar, el vol inquiet dels insectes, les boires impalpables, empeses per l'oreig...

Sí, En Lluís pintà de mà mestra el seu company quan, asseguts als graons de la creu d'Ordal, féu l'inventari brevíssim dels sentiments que germinaven dintre seu. I és que sabia, tan bé com si fos ell mateix, que era un de tants desterrats en aquesta vall de llàgrimes, un de tants que fan el seu pelegrinatge per la terra, que només veuen els objectes pel cantó trist i llastimós, i per als quals fins la música alegroia de les danses té accents planyívols, i els són motiu de pena les escenes totes de la comèdia humana que va desgranant-se entre el «positivisme» dels Sanxos i l'«idealisme» dels Quixots.

Es pot ben dir que si En Lluís, com a home de ciència, s'hagués trobat en el cas de manifestar el concepte que tenia format del seu amic, hauria dit que era un d'aquests éssers que posseeixen en alt grau aquell sentimentalisme indefinit, propi dels temperaments sense energia, qui, tot sentint desig i fins fretura de donar expansió a llurs sentiments, no acaben de determinar-se a posar-ho en pràctica, i que si a la fi ho intenten, lluiten i fins resisteixen; mes reconeixent-se sense forces per vèncer, altre recurs no tenen que plànyer's de llur impotència i arrenquen a plorar.

* * *

Poques paraules haurem de dir perquè el lector pugui conèixer el minyó de servei de cà'n Fidel, qui, enc ouc secundari, fa un paper prou important en aquesta història.

LA LLEGENDA DEL GALZERA

En una selva gegantina, d'alzines seculars, i deveses opulentes, hi havia, en altres temps, un arbust granellós, de fulles lluents, tant lluents, que semblaven vernissades i recobertes de satí verd; i era tan bonic, tan atraients les seves branques, també vernissades, que els vianants queien tots a la temptació d'arrencar-ne... una... o dues...

Les jovenetes en cullien brotets per posar-se'ls als cabells; i els nobles i els guerrers se'n posaven a la cimera de llurs elms i cascos...

I el pobret arbust sentia que l'anaven despullant; i això el tenia trist i defallit.

Un jorn, en veure's després del saqueig que damunt d'ell havien fet els homes i les dones per guarnir-se amb motiu de certa festivitat, desitjós que acabés aquell abús desapiadat, anà a trobar el déu protector de les boscúries i de tota mena de plantes.

—Senyor!—li digué.—Sóc molt desgraciat. No puc conservar cap branca. En arribar el mes d'octubre, tothom, els qui passen, els qui vénen a recrear-se a la selva, les noies que van a cullir-hi falgueres i flors silvestres, s'entretenen a despullar-me fins de les branquetes més tendres. Voldríeu, vós, defensar-me, fer quelcom que ho privés, posar-me'n a recés, d'aquests robatoris?

—Pobret arbust!—fa el déu dels boscos, bo i acotant el cap i posant-se pensatiu.—Creu-me que et planyo molt, moltíssim; cal cercar alguna cosa que curi aquesta desgràcia... Encara que, després de tot, no tens cap motiu per gemegar com gemegues; al contrari, hauries d'estar orgullós, ben orgullós, de pensar que tens un fullam tan formós i uns fruits vermells tan preciosos, mentre que tots els teus companys del bosc estan que fan angúnia de veure'ls, sense cap fulla, amb les branques seques!... Tant a l'hivern com a l'istiu, fas un goig que enamores! De què et queixes?... No trobes...?

—D'ésser accessible a la crueltat de tothom!... Ah! Sí! Senyor! Per pietat! Feu-me la gràcia de concedir-me un medi de defensa!

El déu forestal, tot acariciant-se la barba, acluca els ulls, i, després de meditar breus instants, exclama:

—Ja ho tinc! Ja ho he trobat! S'ha acabat el teu desfici, fillet meu! D'avui endavant, els homes, i les dones, aniran amb més de compte en acostar-se't! Vés, torna-te'n al bosc; i des d'aquesta nit veuràs proveïts els teus branquillonets d'unes punxes d'acer... Podran arrencar-te'n algun, però tots els qui això facin restaran ben advertits... Qui vulgui fulles o branquetes de galzerà, en sortirà amb les mans esgarrapades!...

L'arbust, més content que tothom, se'n tornà al bosc. Ja era fosc.

Al cap de poc, la Lluna treia el cap, darrera les muntanyes; un vent gelat començà de moure les fulles; i de la pineda s'elevà un remoreig d'arpa eòlica, com un càntic qui s'adrecés al cel...

Llavors l'arbust sentí una mena de pessigolles per totes les branques i branquetes, com si li corrés un riu de saba calentona per totes les fulles, qui primer se les sentí encartronades i després dures com la roca...

I, des d'aquell moment llunyà, el galzerà és l'emblema de la defensa pròpia.

X.

REIS

Objectes per a presents especials per a les noies

GANIVETERIA ROCA BARCELONA

PLAÇA DEL PI, 3, DAVANT L'ESGLESIA

EL NOSTRE EXTRAORDINARI

El número de Nadal ha estat un èxit formidable. Esperàvem una bona acollida, però no tant. En poques hores s'exhauri l'edició, i avui havem pogut enllestir la nova tirada, que creiem s'acabarà aviat, per les comandes fetes.

En restem agraïts a tothom, i correspondrem aquesta atenció posant tots els nostres esforços pel millorament de LA NURI, inquibint-hi tot quan interessa a la noia catalana, per què ella sigui la inseparable amiga de la joventut femenina de Catalunya.

CORRESPONDENCIA

Des del próxim número, en aquesta secció contestarem tot allò que se'ns pregunti; i, així mateix, si acceptem o no la collaboració que se'ns ofereixi.

ADVERTIMENT

Fins el 31 de Gener pròxim, la suscripció de «La Nuri» valdrà 3'50 ptes. sis mesos i 6'50 l'any.

Passada aquesta data, serà 5 i 10 pessetes respectivament.

JOCS INFANTILS

ELS ARTISTES

Els jugadors han d'asseure's al voltant d'una taula qualsevol; cadascú tenint un llapis i una fulla de paper.

En picar de mans la directora del joc, tots aclucaran els ulls i es posaran a dibuixar l'animal que abans serà designat; en el ben entès que cal dibuixar-lo d'un sol tret, sense alçar el llapis del paper, només que per guixar els ulls, o l'ull, en cas d'ésser una figura de perfil.

Tothom haurà de signar la seva obra, sense obrir els ulls tampoc.

Una vegada els artistes han acabat la seva tasca, la directora picarà de mans perquè els dibuixants puguin obrir els ulls i examinar i admirar llur obra i la dels altres.

Ja us podeu figurar com serà divertit de contemplar els resultats. Una colla de disbarats més o menys grossos es presentaran a la vista.

Aquest dibuix té l'ull a la panxa; aquell té la cua al nas; hi ha animals amb sis potes, amb una només, i algun no té cap; orelles que semblen una pandereta; morros parells a un bec, i becs qui semblen morros.

Com més artistes són a dibuixar, més coses estranyes surten, en aquest joc, que és de la terra de l'humor, de la gran Anglaterra.

El premi és costum de donar-lo al més encertat, en cas que n'hi hagi un de dibuix que tingui cara i ulls; perquè, si no n'hi ha cap que tingui forma animal possible ni aproximada, s'atorga al més mal fet i poca solta.

CONTES POPULARS

EL BOU

Una vegada un penitent s'acusà al confessor que havia «fet córrer» una corda. El confessor, després de fer-li algunes reflexions, l'anava a absoldre; mes el penitent, intranquil, afegí:

—Es que a la corda hi havia lligat un bou.

—Per què no dèieu que havíeu «fet córrer» un bou? —li digué el confessor.—Mes, aquell bou, de qui era?

—Era de l'amo.

—I no li vàreu tornar?

—No; me'l vaig vendre, i a l'amo li vaig dir que el bou s'havia estimbat.

—Doncs, li heu de restituir.

—No puc pas.

—Doncs, si no el restituiu, aquest bou us pot aturar d'entrar al cel a l'hora de la vostra mort. Ara, ja ho veig: teniu por que si el restituiu de pesseta en pesseta, l'amo ho coneixerà i el robatori serà descobert. Si no feu el que us dic, ho sabrà tothom el dia del Judici Final: allà sortirà el bou a recordar-vos el furt.

—Allà sortirà el bou?—digué el penitent, tot estranyat.—I l'amo, hi sortirà també?

—I doncs?—digué el confessor.—No hi ha de sortir?

—Doncs—respongué el penitent—jo li diré: «Agafeu aquest bou, que és vostre».

MN. CINTO.

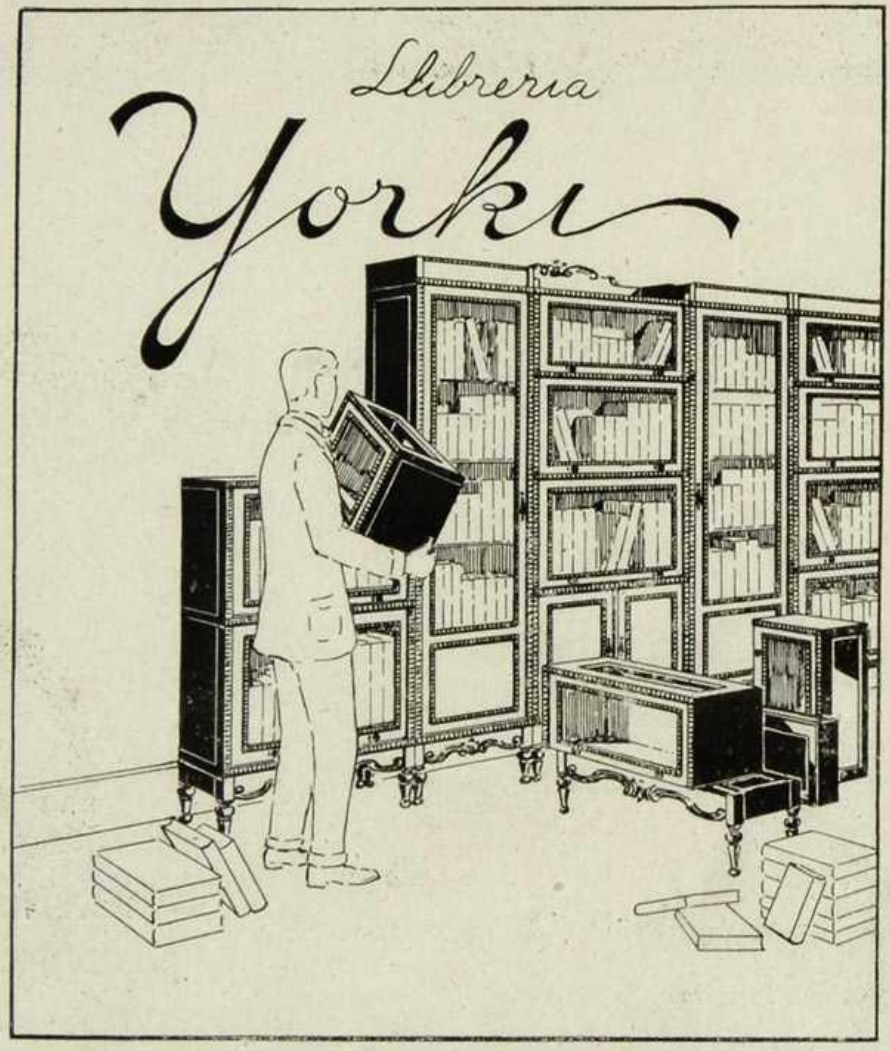
ESPETARRANT!....

Gramoles per a infants que canten com les grans.
Nines caminadores movent el cap i els ulls amb pestanyes, (55 cms. alt), 35 ptes.
Trens amb vies, estació i senyals, 12 ptes.
Auto-Patin amb cinc rodes de goma, 40 ptes.
Ultimes novetats de la CLINICA DE BEBES.

En l'anunci d'aqueixa casa, inserit la setmana passada, deia:
Ninots "Saba" desllorigables a 11'50, i havia de dir, a 4'50

LLIBRERIES I MOBLES DE DESPATX

YORKI

Es pot engrandir sense necessitat de desfer-se dels mobles comprats

VENDA: EN ELS MAGATZEMS DE MOBLES I LLIBRERIES :-: DEMANI EL CATALEG

TALLERS DE MOBLES REIG

ENRIC GRANADOS, 21 :-: TELEFON 2085 A.

IMPRENTA RAFOLS: Portaferrissa, n.º 15